

Herr Jørgen Sivertsen
Skogn st.

Nr. 31

Torsdag 19. oktober 1950

4. årg.

Etter å ha tellet på knappene i 4 måneder har Forsvarsdepartementet GITT SITT SVAR

Alle som er fradømt militære rettigheter har ingen militære plikter

SITUASJONEN ER NÅ KLAR!

Etter tre og en halv måned har Forsvarsdepartementet endelig bekvemmet seg til å svare på Forbundets forespørsel om hvordan vernepliktige som er fradømt militære rettigheter som følge av «landssvikdom», hadde å forholde seg i tilfelle av mobilisering.

Det standpunkt som departementet — åpenbart etter megen tvil — har nådd fram til, er forstått klart og greit. Rett og plikt skal følges ad. Er den militære rettighet borte, så er den militære plikt det også.

På en måte kan vi som er fri for ansvar for det uføre som en hel verden har raket seg uti, være tilfreds med denne løsningen. Vi pekte en gang på en farbar vei til å unngå undergangen som truet fra øst. Vi ble ikke hørt. Vi ble slått over ende. Det var de som «visste bedre» enn oss, som halte seiren i land. Resultatet er deres. Det resultat som vi i dag ser bre seg for våre øyne fra ytterste øst til ytterste vest. Og dermed også ansvaret. Og det ansvar har vi på vår side heldigvis ingen som helst grunn til å føle oss tynget av. «Resultatene» opp havsmenn og forkjempere bør ha en rettet blikk på når det gjelder ansvaret og æren!

kampdyktige nordmenn utenom i landets skjebnetime. Ene og alene fordi en viss gruppe av landsmenn ikke på vilkår vil erkjenne at de har brukt den gale enden av kikkerten da de tok «landssvikernes» fedrelandssyn opp til vurdering. Denne gang lå løsningen like foran oss. Men bøygens «Utenom» var atter engang for sterk.

Vel — situasjonen er klar. Forsvarsdepartementet har talt.

Justitiarius Emil Stang's livsoppfatning

Arbeidernes frigjøring, må foregå mot loven og rettferdigheten

Er ikke Emil Stang's «frimodige ytringer» oppvigleri?

Emil Stang, nåværende justitiarius i Høyesterett, uttaler i jubileumsboken 1925 for studentene fra 1900.

«Min livsoppfatning framgår av mitt politiske arbeide som kommunist. Min erfaring både som politiker og advokat sier meg at rettferdigheten ikke er så blind som folk tror. Tvertimot fremmer den alltid den herskende klasses interesse. All alvorlig utvikling, således også arbeidernes frigjørelseskamp, må derfor foregå mot loven og rettferdigheten.»

Dette er som skutt midt i blinken. Det betenkelige er imidlertid at det er høyesteretts justitiarius — utnevnt av den kgl. A-regjering som uttaler det.

Vi som har fått føle det politiske rettsoppgjør på kropp og sjel, har den hele tid vært klar over at høyesterett har fremmet

den herskende klasses interesser. Vi erfarer det da de provisoriske anordninger og de tilbakevirkende lover skulle erklæres lovlige og konstaterte hvor få rettferdige det var i den høyeste rett, og vi ser det i de dommer som blir felt på dette tvilsomme grunnlag. Det var den herskende klasse, A-partiet og dets konjunktur-betonte etterplaprerer, som krevet høyesteretts medvirkning — og fikk den uten blussel.

Vi skal ikke følge justitiarius videre i hans selvbekjennelse og si at vår frigjørelseskamp må foregå mot loven og rettferdigheten. Det ville være oppvigleri, som nok dagens regjering og dens lydige juridiske tjenere ville vite å slå ned på. Vi arbeider med loven og med rettferdigheten, for vi tror i motsetning til den kommunistiske justitiarius at det i siste omgang vil føre til seir for oss og våre meninger.

Regjeringen og stortingets presidentskap bør ved lov forpliktes til å bli i landet under en okkupasjon

Regjeringen Gerhardsen får da god anledning til å praktisere sine egne lover - og på folkets vegne avfinne seg med okkupasjonsmakten

I Stavanger Aftenblads kronikk den 4. september kommenterer o.r.sakfører Erling Ueland forslaget til den nye forræderparagraf.

Skulle det hende igjen at hele det norske territorium ble okkupert — dessverre ikke helt utenkelig i dagens situasjon — så vil det etter det nye lovframlegg være forbudt — og straffbart — å foreta seg noe som helst, bortsett fra det å eksistere — om man da i det hele tatt kan tenke seg en eksistens uten å foreta seg noe. Det eneste som formentlig er tillatt er at vi i strid med folkeretten pusler med sabotasje-handlinger hver på sitt vis, og derved bidrar til at okkupasjonsmakten tomme skrue strammes mere og mere til «gagn» og «glede» for den befolkning som er nødt til fortsatt å bli i landet. Stort mere enn fem prosent av befolkningen, — sist var det ikke så mange engang, — blir det neppe som klarer å ta seg ut av landet. Vi kan vel også regne med at regjering og andre styremakter kommer til å evakuere landet for å kunne fortsette kampen for landets befrielse!

Spørsmålet blir da, helt enkelt, om det overhode skal tas noe hensyn til oss fattige 95 prosent som vet vi blir nødt til å oppholde oss her i nødstiden, eller om vi bare har å følge de direktiver som blir gitt fra dem som befinner seg på et relativt trygt og forhåpentlig mere behagelig sted. Sakfører Ueland mener at denne ubetydelige minoritet på 95 prosent bør gis en liten sjanse til å redde liv og eiendom, og at det derfor er nødvendig å etablere et visst samarbeide med

okkupasjonsmakten. Det samme syn var det mange som hadde i tiden 1940 —45 og handlet deretter, men disse menn og kvinner som tok den byrdefulle oppgave på seg er som bekjent blitt straffet og det ganske kraftig — trass i at vi dengang ikke hadde noen slik lov som den der nå er foreslått. Det er lite trolig at noen nordmann vil påta seg et så veldig offer i framtida — heller ikke kommunistene, selv om det skulle bli Russland som var okkupant. Blir paragrafen vedtatt etter forslaget er vi prisgitt blanke elendigheten.

Da det kan betraktes som avgjort at ingen av den hjemmeværende befolkning tør foreta seg noe for å lette okkupasjonsstrykket, bør loven påby at noen av de folkevalgte styremakter, f. eks. statsministeren og noen av statsrådene samt representanter fra stortinget — kanskje presidentskapet — må forpliktes til å bli i landet for på folkets vegne å avfinne seg med okkupasjonsmakten og gjøre hva gjøres kan i den foreliggende situasjon for å lette trykket. Det ville i så fall ikke kunne sies at det var nordmenn som var villige til «å gå fienden til hånd» og det ville heller ikke bli tale om å straffe — f. eks. politiske motstandere — når krigen var slutt. Skulle det derimot i lovs form ikke bli foretatt noe for å verge den hjemmeværende befolkning, er det lite sannsynlig at styresmaktene vil bli møtt med den samme begeistring som sist når de etter krigens slutt vender tilbake fra sitt eksil.

Gruoppvekkende detaljer legges fram om forfølgelsen av «lehovs Vitner» i Amerika

ingn som helst grunn til å føle oss tyngt av. «Resultatenes opphavsmenn» og forkympere på den ene retten både når det gjelder ansvaret og æren!

Men — som Helge Grønstad for ikke lenge siden skrev i en artikkel i dette blad: «Sann fedrelandskjærighet råtnet ikke selv i fengselsluft.» Den setningen burde ha gitt myndighetene noe å tenke på.

Vi ser idag hvordan de store makter — under trykket av den situasjon som de selv har vært med å skape — så å si bønnfaller det nedkjempede Tyskland om å stille i den felles fylking til forsvar av de stumper som ennå er tilbake. De har da i et hvert fall tatt konsekvensen av tilstanden og funnet å måtte gjøre hva gjøres kan for å avbøte de verste følger av det som den engelske militærhistoriker Liddell Hart har kalt «den altfor fullstendige seir». De har funnet at de ikke har råd til å la være å be den slagne motstander om hjelp. Virkeligheten fører et annet språk enn stemningen.

Bare her hjemme trækker vi fremdeles vår egen vei. Vi har fremdeles råd til å holde stemningen oppe og gi blaffen i virkeligheten. Råd til å holde ti-tusener av fedrelandsbevisste og

NS-folkene og verneplikten.

Ingen innkallelse så lenge rettighetstapet varer

Forbundet for Sosial Oppreisning har den 27. september mottatt følgende brev fra Det Kongelige Forsvarsdepartement:

Forbundet for Sosial Oppreisning
Kierschowsgt. 5,
Oslo.

Tidligere NS-medlemmers stilling ved en eventuell mobilisering.

I anledning av Forbundets skriv av 12. juni og 21. juli 1950 meddeles at vernepliktige som er fradømt retten til å tjenestgjøre i landsforsvaret ikke vil bli innkalt til militærtjeneste så lenge rettighetstapet står ved makt.

De vernepliktige for hvem rettstapet bortfalt ved loven av 28. juli 1949 blir etter hvert innført i de militære ruller igjen, og vil da kunne innkalles til tjeneste på like linje med andre vernepliktige mannskaper.

Etter fullmakt
Einar Grøstad, (u.)

Arvid Barstad (u.)

Gruoppvekkende detaljer legges fram om forfølgelsen av «Jehovas Vitner» i Amerika

Tusener av mennesker er overfalt, slått, bortført

— drevet ut av sine hjemsteder. Mange er blitt

kastret og lemlestet, og noen skutt ved nattetider

I 1940 og 1941 for pøbel justissen som en sykklon gjennom 44 av Amerikas 48 stater

Vi har fått tilsendt en liten brosjyre «Gled eder, I nasjoner som er utsendt av «Jehovas vitner. International Bible Students Association» og som er trykt i USA. Den forteller om de forfølgelser som dens medlemmer har vært utsatt for så å si over hele verden, ikke bare i Hitlers Tyskland, i Mussolinis romersk-katolske hierarki, men også i de land som etterhånden kom under Hitler-Tysklands makt. Det er ellers skrevet etter den kjente oppskriften og avviker ikke fra de mer ordinære beretninger som verden er blitt kjent med.

Av større interesse er det å trekke frem det som har vært skjult for allverden på grunn av etterkrigspressens ensrettethet, og det gjelder det «frie» Amerikas forfølgelse av «Jehovas vitner». Vi siterer fra brosjyren, som hittil er vår eneste kilde:

«I året 1940 var det 400 år siden jesuiterordenen ble opprettet. Det romersk-katolske hierarki hadde tydeligvis bestemt at dette året skulle Vatikanet ta makten i verden ved hjelp av den nazistiske blekksprut, «femtekolonnen» og Katolsk aksjon. Idet de beregnet tidspunktet til å falle nøyaktig sammen med nazistenes våroffensiv 1940, startet det romersk-katolske hierarki pøbelopptøyer i De forente stater i alle områder hvor katolikkerne var i overvekt. Opptøyene begynte i mai. De forente staters høyesteretts ugunstige avgjørelse av 3. juni 1940 mot Jehovas vitner i spørsmålet om flagghilsen, gjorde at motstanderne fikk et pent patriotisk skalkeskjul, og under dette skalkeskjul kunne de håne loven og bruke voldsmidler for å knuse Jehovas vitners organisasjon i Amerika, ødelegge dem og bringe budskapet til taushet. Vitnene sto som en barriere i veien for det amerikanske hierarki, dets «femte kolonne», «Kristen front» og Katolsk aksjon og hindret dem i å få kontroll over Amerika i samarbeide med naziangriperne. Derfor rettet den amerikanske «femte kolonne» sitt første angrep mot Jehovas vitner.

Selv ikke i Nazi-Tyskland hadde noe så åpenlyst avskyelig funnet sted mot Jehovas vitner, som det som nå hendte i Amerika. De katolske nazivennlige ledere oppfordret åpenlyst til pøbeljustis mot Jehovas vitner. De ble overfalt, slått, bortført, drevet ut av byer, landdistrikter og stater, rullet i tjære og fjer, tvunget til å drikke lakserolje, bundet sammen og jaget gjennom gatene som umælede dyr, kast-

ret og lemlestet, spottet og hånt av demoniserte menneskemasser, fengslet i hundrevis uten anklage og holdt avstengt og nektet retten til å konferere med pårørende, venner eller jurister. Andre ble i hundrevis fengslet og holdt i «varetekst-arrest». Noen ble skutt ved nattetider, andre ble truet med å bli hengt eller ble slått bevisstløse. Mange fikk klærne revet av midt i pøbelmengder. Deres bibler og bibelske litteratur ble tatt og brendt offentlig, deres biler, tilhengervogner, hjem og forsamlingssteder ble ødelagt og satt i brann. På denne må-

— Forts. side 4. —

Barbari.

Av h.r.advokat Gustav Heber

Det barbari som Eidsvollsgrunnloven avskaffet her i Norge i 1814, er blitt innført igjen ved grunnlovstridige provisoriske anordninger, og barbariet søkes nå fortsatt utvidet gjennom de såkalte beredskapslove, som nå er under arbeide. Barbari lar seg ikke bekjempe ved barbari. De som forsøker derpå vil etterhånden mer og mer gå over til selv å bli barbarer, og da er det barbariet som har seiret i denne kamp, idet det gjennom denne har oppnådd å erobre sine bekjemperes sjel og derigjennom gjort disse til sine disiple og lydige tjenere. Disse vil da bli misjonærer for barbariet, lydige mot dettes ordre. Gak hen og gjør alle mennesker til barbarer. Det var en engelskmann som etter den 1. verdenskrig sa til sine landsmenn: Vi må ikke hamre så lenge på «Fritz» (tyskerne) at vi selv begynner å bli lik ham. Våre hjemlige barbarer bør ta advarsel av denne formaning, før barbariet helt tar makten over dem.

Oslo, 29. september 1950.

Gustav Heber.

Nå må det arbeides

med å få spredt vårt blad «8. Mai» over hele landet så tett som mulig, da vi endelig har oppnådd å få trykt avisen på vanlig rotasjonspresse som gir bladet et fordelaktig utseende og tydelig trykk. Ta fatt i dag med å spre avisen. Har De selv ikke tid til å gå rundt å samle abonnenter så har De muligens råd til å ofre noen kroner til å spre avisen til folk. De mener har godt av å sette seg inn i våre problemer. Vedlagt følger for 5 nye abonnenter. Og så håper jeg at alle som er rammet av «rettssviket» hver ofrer til eller samler 5 nye abonnenter, da vil vi snart ha et opplag på 50.000, og det er det første mål vi må sette oss.

Oplandene, 27. september 1950.

En som er rammet av Rettssviket

og forhåpentlig mere behagelig sted. Sakfører Ueland mener at denne ubetydelige minoritet på 95 prosent bør gis en liten sjansje til å redde liv og eiendom, og at det derfor er nødvendig å etablere et visst samarbeide med

det lite sannsynlig at styresmaktene vil bli møtt med den samme begeistring som sist når de etter krigens slutt vender tilbake fra sitt eksil.

T.

«Skutt blir den — —»

Av Helge Grønstad.

En vårmorgen i 1940 fant man klebet opp på alle husvegger en kunngjøring fra den tyske Wehrmachts øverstbefalende.

«Skutt blir den — —, sto det og «skutt blir den — —» og «skutt blir den — —». Det var en ramse så lang som et vondt år, og folk sto i klynger foran disse plakatene i måpende undring og forferdelse.

Hva i all verden? Hva var egentlig meningen? Hva i heite hule skulle slikt bety? Var dette noe å by fram for «verdens framste kultur- og rettsfolk»? Et folk som i de siste 65 år ikke hadde latt en dødsdom eksekvere, og som forlengst hadde skilt seg også med den formelle adgang til å dømme folk fra livet.

Hele det norske folket var sjokkert. Det var som om en neve fra helvete hadde strukket seg fram og tatt kvelertak om halsen på en. Dette måtte da være bunnen på all ufyselighet?

Dessverre var psykologisk sans ikke tyskernes sterke side. Det slo til også her. Denne «skytteskiven» til general Falkenhorst

Aapen tale.

I forretningsbladet «Farmand» nr. 30 har Civis fått plass for en artikkel om «omprøving av demokratiets lojalitetsbegrep». Vi gjengir et avsnitt:

«ennu så sent som under krigen kunne denne på livet truede verden tro på bolsjevikenes frihets- og fredsvilje, og vi fikk Jalta-overenskomsten, hvor den halve klode ble utlevert til hin annen røverbande. Hitler var i sin brutalitet og maktbrynde den store forræder mot Europas fortid, Roosevelt var i sin svakhet og sitt prinsipp-rytteri den store forræder mot Europas fremtid. Av hans naivitet vil den nye verdenskatastrofe fremspringe. — Den europeiske intelligens har her spillet den rolle vi alle vet: Dumme-peters. Nu er det atter for sent, og der står bare ett tilbake: kampen for livet. Og nu skjer det som skulle vært skjedd etter krigen: Kommunismen skulle ha vært forbudt som nazismen ble forbudt. Hvilken tåpelighet å sette Beelsebub fast og slippe djevelen løs. Denne verden fortjener virkelig en ny verdenskrig».

bidro kanskje mer enn noe til å mobilisere norsk motstand. Selv om det var krig, fikk det være en måte på alt. Å få seg servert denslags «Schweinerei» var noe som en anstendig norsk sivilbefolkning skulle ha seg frabedt. — Altså var det allikevel sant — slik det var blitt påstått — at tyskerne sto så helt usannsynlig akterst blant alle jordens folkeslag når det gjaldt rettskultur og alminnelig menneskelighet.

Tiden som fulgte kom til å snu opp ned på mangt og meget. — Sjokket fra det første øyeblikk ga seg, og den oppdukkende, norske «Heimefronten» kom hurtig ut at det å ta liv var en hendig måte å ordne seg på. Gjennom mer enn tre år opplevde vi de «lange knivers» og de knattrende maskinpistolers epoke. Bakholdsmordet på anderledes tenkende landsmenn ble et skolefag, med egne lærebøker, autorisert av våre engelske «venner», og proppt med illustrasjoner og gode råd.

En sporadisk ømskinnethet blant de utøvende «helter» ble døyvet med en henvisning til at den negang måtte det skje, for at det aldri skulle komme til å måtte skje senere. En fikk bite tennene sammen så lenge. Målet var å gjenreise den norske retts- og kulturstaten, å gjen-skape respekten for individualiteten og menneskeverdet. Var først «det grønne krapylet» trådt under hæl, skulle solen skinne evig over norsk, opphøyet edelhet og aktelse for medmenneskets rettigheter. Ble det sagt.

I 1948 utnevnte man i Norge en «landssvikaktor» til general for at han som vitne i Hamburg med tilstrekkelig ytre pondus kunne fremme det norske folkets krav om at forfatteren til den famøse «skutt bli der — —» plakaten måtte bli dømt fra livet. «Folket si rettskjensle krev at eit ukjøre som general Falkenhorst fær bøte med livet for trugsmåla sine», het det. Gode nordmenn kunne ikke puste i samme luft som noe slikt.

I dag skriver vi 1950. Igjen har det skjedd mangt og meget. Blant annet har den ting hendt at Det kongelige norske Justis-

— Forts. side 4. —

Frontkjemperen vant saken mot Erstatnings- direktoratet

Ved *Lier, Røyken og Hurum herredsrett*, er i disse dager av soren-skriver *Sondresen* som enedommer behandlet 3 sivile inndragningssaker anlagt av erstatningsdirektoratet, Oslo, mot *Leif Gurandrud, Wilhelm Marki og Jens Gjerløw, samtlige fra Lier*, med påstand om inndragning av den fortjeneste som er i behold for frontinnsats under krigen, henholdsvis kr. 1093, 1692 og kr. 5666. Hertil kommer renter fra 1. januar 1946. Beløpene står i Oslo Sparebank på en frontkjemperkonto. Samtlige ble frifunnet for påstanden om inndragning.

For sin krigsdeltakelse ble Gurandrud og Marki dømt i 1946. — Det ble dengang ikke reist krav om inndragning eller erstatning.

For Gjerløws vedkommende hadde han deltatt i krigen på forskjellige frontavsnitt i Russland og Polen. Hans mor var tysk, og han hadde oppholdt seg i Tyskland så å si hele sitt liv. Han var 19 år da han meldte seg til krigstjenesten. I 1947 ble landssviksak mot ham henlagt av Riksadvokaten på grunn av bevisets stilling.

Retten fant det godtgjort at alle frontkjemperkonti var kjent allerede i 1946, altså før tiltalebeslutningen ble utferdiget og lenge før straffesaken ble pådømt. Det har således vært full anledning for Erstatningsdirektoratet eller for påtalemyndigheten til å ta med inndragningskravet i forbindelse med straffesaken. Men når så ikke er skjedd, virker det etter rettens oppfatning urimelig å fremme særskilt inndragningssak nesten 4 år etter at straffesaken er avgjort og tiltalte har sonet en langvarig fengselsstraff.

Dårlig attest.

Rolf Suleng skriver i «Folkehæren», organ for militærsambandet i Bergen om politiaksjoner med henblikk på Korea-krigen:

«Jeg har gjort mitt beste for å se denne striden fra begge sider og har i tillegg til lesning av den norske presse søkt opplysninger i det amerikanske tidsskrift «Time», det russiske «New Times» («Novoje Vremja»), det britiske «New Stateman & Nation», det amerikanske oppslagsverk «10 Eventfull Years» og det britiske «Keesings Contemporary Archives». Jeg sitter igjen med inntrykk av at den norske presse helt forsømmer sin oppgave som redskaper for folkeopplysning, den har mer og mer fått karakteren av et ensrettet propagan-

Ond vilje?

Av Hroar Hovden

«Det er en kjennsgjerning at matforsyningene i 1945 var vanskelige og at også landssvikfangene i alle fangeleire må ha hatt utilstrekkelige rasjoner. Dette er naturligvis ikke skjedd av ond vilje, enn si etter noen bestemt plan.»

Sitatet er hentet fra det voluminøse verk på 235 store, tospaltede sider — utgitt på statens bekostning — som bærer den lange tittel:

«St.meld. nr. 64. Angrepene på rettsoppgjøret med landssvikerne. Tilråding fra Justis- og politidepartementet 8. september 1950, godkjent ved kongelig resolusjon samme dag. — Foredratt av statsråd O. C. Gundersen.»

All såkalt «gransking» — både av egne og andres synder — er i årene etter krigen foretatt av den ene part i saken, og kun av den. Derfor kan man så godt forstå den rommelige overbærenhet og den sterke trang til å dekke over og gi syndsforlatelse (gjernene med påfølgende «æresgaser», ordener eller andre utmerkelser), som er blitt den ene part til del (nemlig den part som «gransker» seg selv), mens man slett ikke er i stand til å oppdage endog spor av slike dyder når det gjelder den annen part (nemlig de slagne politiske motstandere). Disse siste fikk ikke engang — da de ble trukket for domstolen — adgang til å bruke sine egne jurister, men måtte nøye seg med «forsvarere» fra motpartens leir.

Resultatet av denne særdeles demokratiske «gransking» kunne jo ikke bli mer enn ett, nemlig det som overlege Scharffenberg gir uttrykk for slik:

«De som hadde det politiske ansvar går fri, mens medlemmer av NS blir straffet og forfulgt. Hvilken taktikk har det ikke vært å lede folkets raseri i retning av NS. — Nå er forholdet at de

egentlig ansvarlige får full ansvarsfrihet.»

Men ikke bare «granskingen» synes å ha vist en enestående mildhet og overbærenhet — overfor den ene part. Også etterforskningen av forholdene i fangeleirene, særlig sommeren 1945, synes å ha den samme tendens. Det er derfor å vente at «St.meld. nr. 64» vil bli gjenstand for korreksjoner fra mange hold, og på mange punkter, i tiden som kommer. Jeg skal — ganske kort — si noen ord om den planmessige, for ikke å si sadistiske, sultefor-ing, som fant sted i 1945 bak den piggtråd hvor jeg befant meg. På dette felt kan jeg gi førstehånds opplysninger, fordi jeg allerede tidlig kom med i kjøkkentjenesten og ved selvsyn hadde anledning til å følge «begivenhetenes gang».

Den 16. juni 1945 var jeg så heldig å bli beordret til tjeneste på funksjonærkjøkkenet ved Vindingstad konsentrasjonsleir ved Gjøvik, først som oppvasker, senere som «menig kjøkkenslave» og utpå høsten som matmagasinforvalter og kjøkkensjef. Vegg i vegg, i samme bygning, lå fangekjøkkent. Jeg gikk inn og ut på begge kjøkkener som jeg ville, og kunne gjøre mine iakttagelser — og notater.

Det ble en sterk psykisk påkjenning for meg å være vitne til hva som foregikk. (Jeg regner med at det magesår jeg i denne tid pådro meg, for en vesentlig del skyldtes denne påkjenning.)

Funksjonærkjøkkenet ble over-svømmet av alle tenkelige første-klasses matvarer i uhorvelige mengder — hvorav funksjonærenes griser fikk sin rikelige del, bøvtevis. Man må vel kunne si at disse karene ikke spiste hva som helst. En lørdag f. eks. hadde jeg — til avveksling fra den evindelige kjøtt-eting — stekt hermetisk

torskerogn i meierismør. Dette vakte misnøye, og flere av vaktmennene gikk sin vei — for å spise annetsteds. — Det var på dette kjøkken overhodet ikke spørsmål om rasjonering av noe slag. Her kunne man bruke hva man ønsket, og så mye man ønsket — til seg selv og sine private griser.

I fangekjøkkenet så det noe anderledes ut. Til frokost 3 ikke altfor store brødkiver uten pålegg og nesten uten smør. Dertil kaffesurrogat uten melk og sukker. Til middag «fiskelapskaus» den ene dag, — havregraut den annen — avvekslende. Ja, og så engang i blant en spekesild. Til kvelds det samme so mtil frokost. For alle måltider gjaldt at rasjonene var for små. Fangene hungret til de besvimte. Dette forhold varte og rakk i månedsvis. Først søndag den 30. september fikk fangene den første «kjøttmiddag»

— Forts. side 4. —

Aapent brev til justisminister Gundersen.

Av Bjarne Pettersen, Porsgrunn.

Når det gjelder idrettsungdommen under krigen, som i det store og hele befattet seg med idrett for idrettsgledens skyld, ble der så sent som i 1947 satt straffebestemmelser som skulle ha tilbakevirkende kraft, altså stikk i strid med grunnlovsbestemmelsene. Der ble nemlig bestemt at alle som hadde deltatt i idrettsstevner i okkupasjonstiden skulle straffes ved domstolene.

Er det virkelig så at alle som deltok i idrettsstevner under krigen er idømt straffer?

Hvis ikke er det meningsløst å idømme fengselsstraff — som det er blitt gjort — i ett enkelt tilfelle hvor vedkommende ikke engang var medlem av NS.

Herr justisminister! Jeg tror ikke dette kunne ha forekommet i noen annen rettsstat.

De t skulle vel ikke være noe i veien for å få vite hvor mange idrettsfolk det er tilsammen som er blitt dømt ved norsk rett for å ha deltatt i idrettsstevner i okkupasjonstiden?

Hvor mange ikke-NS-folk ble dømt? Det var nemlig en god del idrettsfolk som deltok på idrettsstevner i den tiden, som ikke var medlem av NS.

Jeg tror jeg er den eneste her i landet av ikke-NS-folk som er idømt fengselsstraff for å ha vært med i idretten under krigen.

Tiltross for at jeg fra Norges Idrettsforbund mottok meddelelse om at der «ikke ville bli gjort strafferettslig ansvar gjeldende overfor meg for mitt forhold til idretten under okkupasjonstiden», ble der allikevel fra ondsinnet hold arbeidet slik at jeg ble stevnet for retten og idømt 60 dagers fengsel og rettighetstap. Dertil kommer at jeg for domsavsigelsen mistet min stilling ved en avis, hvor jeg hadde vært ansatt i 31 år. Likeledes ble jeg ekskludert av N.C.f.B. som også tok ifra meg mine opparbeidede økonomiske rettigheter som de ikke vil gi meg tilbake.

Jeg gikk arbeidsledig i 8 måneder og er utelukket fra å komme inn på mitt tidligere arbeidsted, tross mine tidligere arbeidskolleger fra første stund av har framholdt at jeg burde få bli i min stilling.

Min arbeidskraft er også for tiden disponibel, så det må jo sies at aksjonen mot meg er meget vellykket sett fra den siden.

Min «forseelse» i okkupasjonstiden var at jeg — uten på forhånd å bli spurt — i en skrivelse fikk vite at jeg var utnevnt til «turnleder», en stilling som i grunnen var lik null.

På grunn av min interesse for gymnastikk og turn, ble jeg da stående i denne «stråmanns»-stilling fra 1942—44. Jeg hadde intet med den daglige ledelse i Norges Idrettsforbund å gjøre og hadde således intet lønnet verv der. Jeg forble i mitt daglige, vanlige yrke, under hele okkupasjonstiden.

Gymnastikk- og turnsaken som lå meg like varmt på hjertet i den tiden som i dag, var dårligst stillet av alle idretter i okupasjonstiden, når det gjaldt anledning til trening. Derfor skrev jeg små artikler om gymnastikk og turn i sin alminnelighet, og langt fra i noen politisk hensikt.

At dette mitt forhold skal betegnes som bistand til fienden, og dømmes etter prgr. 86, er vel en av de største urettferdigheter som er begått i dette rettsoppgjør.

Jeg har ren samvittighet for hva jeg gjorde i den tiden, og jeg arbeider i dag som dengang — på min egen måte — for gymnastikk og turn, og er — tross alt — ennå i toppform.

Min sak ble ikke behandlet ved

Nasjonalistisk parti i Danmark

Hakekors som bannermerke og
«Dansk front» som hilsen

Et nytt politisk parti er stiftet i København. Det kaller seg «Danmarks National-Socialistiske Folke Parti» og erklærer å ha til formål å «bringe nasjonalismens tanker ut blant folket». I et opprop som er sendt ut heter det: Vi henvender oss hermed både til gamle medkjemper og til den oppvoksende ungdom med oppfordring til å være med i kampen.

D. N. S. F. P. går inn for den danske nasjonalismes opprinnelige program punkt for punkt og fører det frem under hakekorsets tegn i erkjennelse av at det har vist sin bæreevne langt utover hva våre motstandere hadde ventet. Vi vet at framtiden er vår, idet riktigheten av nasjonalismens grunnsetninger blir mere og mere innlysende, jo mere

oppgjøret mellom den nordisk-germanske verden og den asiatiske bolsjevisisme viser seg som en realitet.»

Norsk Morgenbladet gjengir et kort telegram fra København om dette under overskriften «Ukrutt forgår ikke så lett». Nei, det kan så være, men skal man tro tidenes tegn vil høyre og konservatismen komme til å forgå selv innen nasjonalsosialismens grunnsyn har slått igjennom, for er det noe som har mistet sin opposisjonelle kraft her i landet så er det vel høyre. Når partiet tross alt har fått stemmer, er det fordi mange «borgerlige» stemmeberettigede i sin fortvilelse ikke har funnet noe annet å stemme med for å yte sitt bidrag til kampen mot såvell den materielle som den åndelige bolsjevismen, som i form av politistaten sniker seg inn på vårt folk.

Til orientering for interesserte skal vi forøvrig gjengi hva A-regjeringens juridiske lys, professor Johs. Andenæs skriver i sin brosjyre «Nazisme og landssvik», som utkom i 1947, om dannelsen av nye partier:

«Det er ikke straffbart i Norge i dag å bekjenne seg som nasjonalsosialist og gjøre propaganda for nazistiske ideer. Det ville ikke engang være ulov-

Jernteppe-lovene.

Ot. prp. nr. 78 (1950) åpner uanede framtidsperspektiver for alle innen norsk riksområde. Prg. 22: Når dødsdom er avsagt, skal den som regel straks fullbyrdes.»

Prg. 25: «Når politiet finner det er

Brev til »8. Mai»

FINNES DET IKKE FNUGG AV
RETTFERDIGHET MER I DETTE
LAND?

En innsender skrev i siste nr. av «8. Mai» en artikkel ang. vanskelighetene for oss NS-folk som hører til en kategori man kaller bestillingsmenn. Vi er straffet på livstid, sier vedk. og det er jeg enig i. Jeg har

Hadde jeg fart bare 6 mdr. fra 1/9 1939, så behøvde jeg bare 144 mdr. (tilsammen 150 mdr.) for å få pensjon, og det ble ikke spurt om formue eller inntekt.

Jeg for tilsjøs held forrige verdenskrig midt i konvoyen og torpederinger, og da jeg nevnte dette på pensjonskontoret, sa de: «Ja, risikoen

Eventfull Years» og det britiske «Keesings Contemporary Archives». Jeg sitter igjen med inntrykk av at den norske presse helt forsømmer sin oppgave som redskaper for folkeopplysning, den har mer og mer fått karakteren av et ensrettet propagandaapparat.

Det er derfor at vi etter ringe evne søker å finne frem til sannheten ved våre overskrifter over det, som hender innenfor vår synskrets.

Erstatningsdirektoratet har fått 154,5 millioner kr.

Sekretær Horne i Erstatningsdirektoratet opplyser til Vårt Land at det pr. 31. august i år var innbetalt i alt 154,5 millioner kroner i forbindelse med «landssvikoppgjøret». Beløpet fordeler seg slik: bøter 43,4 millioner, inndragning 57,7 millioner og erstatninger 53,4 millioner kroner.

Det samlede bokførte beløp utgjør 269,8 millioner kr., hvorav bøter 50,5 millioner, inndragning 147,7 millioner og erstatninger 71,6 millioner kroner.

«Orientering».

Når en i stortingsmelding nr. 64 — som en unnskyldning for de irregulære metoder som er anvendt under «rettsoppgjøret», påberoper seg et såkalt «Notat» som frikjennende faresignal til tross for at dette «notat» ikke er undertegnet av noen, ikke engang av en «kriminalassistent», ja, da må en vel kunne regne med at bunnen for den offentlige velstandighet på det nærmeste er nådd.

Armoden utleverer sine egne filler.

Hva Somdalen-skandalen angår har en sett seg nødt til å bite i det sure eple og innrømme og bleklage, men dog unnskyldte — hvilket er psykologisk forståelig da alle foreldre har det med å unnskyldte sine egne barn — og seg selv — og overføre skylden til andre.

Men ett står fremdeles fast: Om aldri så freidige politimenn i underordnede stillinger forsøkte å låne en nylig dødsdømt fange til å geleide seg på tjenestereiser omkring i landet, så ville ikke det lykkes på det glatte ansikt. Det måtte uten tvil leveres rekvisisjon — skriftlig — fra hvor høyt hold????

Det er representantene for denslags «høyt hold» som ynder å inngå under betegnelsen «ansvarlige menn». Men så snart deres misgjeringer truer med å komme for en dag, kryper de i skjul og overfører kritikken og ansvaret til uheldige leiesvenner i de mest underordnede stillinger, fortrinnsvis slike som allerede er gått ut av lakeitjenesten. Til takk for kryperiet får de dette spark i

LAND! En innsender skrev i siste nr. av «8. Mai» en artikkel ang. vanskelighetene for oss NS-folk som hører til en kategori man kaller bestillingsmenn. Vi er straffet på livstid, sier vedk. og det er jeg enig i. Jeg har vært lærer i over 20 år, og har nå fått føle dette. I øst og vest har jeg søkt, men alltid forgjeves. Norsk Skuleblad averterer stadig ledige lærerposter, men i de fleste tilfeller kreves attest for god nasjonal holdning i okkupasjonstida. Nei, det nytter ikke engang å søke — særlig når en er over 50 år. I «min kommune» ble bare en lærer sendt til Nord-Norge i 1942.

Som skoleleder søkte jeg av all makt å hindre dette. Under hans fravær sørget jeg for at hans familie fikk utbetalt de vanlige regulerings- og alderstillegg. Kone og barn fikk bo i skoleleiligheten og jeg ansatte ikke vikar. Ved hjemkomsten fikk vedk. anvist og utbetalt vekelønnen og stillingen tiltrådte han straks. Riktignok har nevnte lærer uttalt uner fire øyne: «Du var en bra mann for oss lærere». Dette var pent sagt, men det hjalp meg og min familie så lite. Jeg hadde da mistet min stilling, og sonet en dom på tre år.

Etter at jeg i 1947 kom ut fra fangeleiren, har jeg forsøkt det utroligste. Jeg har drevet som agent, maler, kremmer, grøftegraver m. m. For tiden er jeg sjauer ved et mek. verksted. Vi har heldigvis aldri manglet mat, om enn det intet blir til klær.

Jeg er klar over at dette ikke går i lengden. Vi funksjonærer er utvilsomt i en særstilling og vi bør samarbeide. På hvilken måte dette bør skje, er jeg ikke klar over. Tap av stilling for alltid er ensbetydende med straff på livstid. Vi har sannelig grunn til å spørre: «Finnes det ikke fnugg av rettferdighet i dette land?»

Chr.

SJOMANNSPENSJON

I mitt innlegg i «8. Mai» nr. 28 om pensjonssaken for sjomenn, nevnte jeg at de som hadde fart minst 6 måneder fra 1/9 1939 (da England kom i krig) ikke behøvde oppgi hva de hadde i formue og inntekt. Hva derimot alle andre søkere måtte, og følgelig liten eller ingen pensjon fikk.

Jeg har selv ca. 180 mdr. til sjøs, og gikk med mitt utfylte søknadskjema opp på pensjonskontoret.

Men der ble jeg underrettet om at de 6 mdr. fra 1/9 1939, også hadde en annen, for eldre sjomenn skjevesvanger innflyttelse.

Nemlig: Da jeg ikke hadde fart i siste krig fra 1/9 1939 til 31/12 1945, så forlangtes det hele 250 mdr. til sjøs, for overhode å få pensjon. —

enden av sine ufeilbarlige oppdragsgivere.

Mannsidealet varierer gjennom tidene.

sjon, og det ble ikke spurt om formue eller inntekt.

Jeg for tilsjøs hele forrige verdenskrig midt i konvoy og torpederinger, og da jeg nevnte dette på pensjonskontoret, sa de: «Ja, risikoen var jo like stor i forrige verenskrig, men det er innsatsen i siste krig som nu skal belønnes».

Uvilkårlig måtte jeg tenke på uttalen i det engelske parlament, at vår handelsflåte var av like stor betydning for England som 100,000 soldater. Og det blir etter all sannsynlighet bruk for den igjen, om ikke så lenge, og da spiller de eldre sjøfolk som er sluttet sjøen, ingen som helst rolle lenger.

Kynisk? Negeren har gjort sin tjeneste, negeren kan gå.

M. de L.

RIKSADVOKAT AULIES RØVERHISTORIER

Like etter at offentligheten høsten 1949 fikk beskjed om at landssvikpolitiet hadde gjort utstrakt bruk av provokatører ble det slått stort opp i Oslo-pressen (se: Arbeiderbl. 10-12 49) at en helt livsfarlig sabotasje-gruppe var avslørt på Ilebu.

Et flott sjakktrekk for å avlede folks oppmerksomhet på politiets ulovlige handlinger. Det er denne historien som riksadvokat Aulie påberoper seg i sin beretning (stort.-meld. nr. 64) om angrepene på rettsoppgjøret for å rettferdiggjøre bruken av provokatører som Somdalen, Westbye m. fl.

På forhånd har riksadvokaten eller landssvikpolitiet sørget for at pressen har hisset folket opp med de voldsomste artikler med fete overskrifter, f. eks. Hindret mordaksjon ved å bryte et brev. — Arbeiderbladet opplyste at politiet var i besittelse av dokumenter som viste at en sto overfor en gruppe av aller farligste slag — folk som ikke ville vike tilbake for å bruke noe middel.

Den 5. oktober 1950 ble direktør Gleditsch avhørt som vitne i injuriersaken mot herr Harsem. Herr Harsem forespurte Gleditsch om han kjente til noen sammensvergelse på Ilebu — et hemmelig råd — eller «en økonomisk ring». Hertil svarte direktør Gleditsch: NEI.

Hvis politiet i 1945—46 hadde kommet på spor etter slike fryktelige sammenslutninger som riksadvokaten og Oslo-pressen har fablet om — kan en da tenke seg at direktør Gleditsch ikke var blitt holdt a jour? Nepp.

Riksadvokaten føler seg sikkert flau over at landssvikpolitiet er blitt lurt av en rekke provokatører, men det er forferdelig at han av samme grunn kaster smuss på NS-folk som oppholdt seg på Ilebu i 1945—46. Var det riktig burde Arbeiderbladet og andre som har framholdt de sterke injurier mot fangene på Ilebu stå til ansvar for hva der er skrevet.

Ot. prp. nr. 78 (1950) åpner uane- de framtidsperspektiver for alle innen norsk riksområde. Prg. 22: Når dødsdom er avsagt, skal den som regel straks fullbyrdes.»

Prg. 25: «Når politiet finner det er skjellig grunn til å mistenke noen for å ha foretatt eller å være i ferd med å foreta eller å forberede noen overtredelse av» — her en nevnt en rekke kapitler i straffeloven — «kan han av politiet pågripes og holdes i forvaring inntil 30 dager uten straffeprosess-lovens regler kommer til anvendelse. Vedkommende departement kan bestemme at forvaringen skal vedvare også ut over denne frist.»

Prg. 33 inneholder «kontroll med trykte skrifter».

Onsdag 20. september var lovforslaget oppe til diskusjon i Statsvitenskapelig samfunn og utenrikspolitisk studentgruppe. Professor Kristen Andersen gikk til et skarpt angrep mot forslaget, — det samme gjorde overlege Scharffenberg som uttalte bl. a.: «Fra å være en rettsstat vil vi gå til politistat. Framlegget står i strid med Grunnloven, og domstolene skyves utenfor.»

Professor Kristen Andersen uttalte bl. a.: «Odelstingsproposisjon nr. 78 er den mest uhyggelige av framleggene. Her foreslås internering på mistanke»

Arnulf Øverland erklærte seg som tilhenger av lovforslaget. Han sa bl. a. «Det er friheten en vil verge.» Den demokratiske frihet skal altså verges ved hjelp av diktatoriske midler. Demokratiet avskaffes til fordel for diktaturet som altså skal forsvare demokratiet. Logikken er vanskelig å få tak i. Er demokratiet virkelig så svakt at det i sitt forsvar vil gjøre bruk av midler det sier å ville verge seg imot?

For noen år tilbake ble det lansert et slagord som uten tvil fortsatt er levende: Proletariatets diktatur. De som i dag sitter med makten var tilhengere av dette diktatur. AP har makten i dag. Hvis de borgerlige stortingsmenn går med på å vedta den foran nevnte prp. kan det komme alvorlig opp å kjøre. Det er AP som har makten i Stortinget. Man har ingen garanti for at AP vil være med på å oppheve disse jernteppe-lovene etter opphøret av en eventuell krig. Det mest sannsynlige er at de vil bli stående. Proletariatets diktatur er da et faktum.

Det er noe som heter å lage ris til egen bak.

A.

I dansk «Politibladet» leser vi: «Å være rettferdighetens tjenere er i praksis å finne overbevisende argumenter for det resultat makthaverne har bruk for».

Dette burde stå som motto over det norske — og kanskje det danske — rettsvesens historie etter 1945.

Det kan neppe sies bedre i få ord.

skriver i sin brosjyre «Nazisme og landssvik», som utkom i 1947, om dannelsen av nye partier:

«Det er ikke straffbart i Norge i dag å bekjenne seg som nasjonalsosialist og gjøre propaganda for nazistiske ideer. Det ville ikke engang være ulovlig å stifte et nytt parti med fullstendig nasjonalsosialistisk program. Det kan naturligvis diskuteres om ikke lovgivningen burde gripe inn. Det kan f. eks. være spørsmål om å innføre forbud mot antidemokratiske partier, eller å sette straff for opphisselse til rasehat. Men slik som stillingen er i dag, er en henvist til å bekjenne ideene ved opplysningsarbeide og agitasjon. Om en nazist har gjort seg skyldig i landssvik, er det denne landssviken han skal straffes for, ikke for sin politiske overbevisning.»

Jeg har ren samvittighet for hva jeg gjorde i den tiden, og jeg arbeider i dag som dengang — på min egen måte — for gymnastikk og turn, og er — tross alt — ennå i toppform. Min sak ble ikke behandlet ved høyesterett, men jeg håper den vil bli tatt opp og behandlet der.

Porsgrunn i september 1950.

Bjarne Pettersen.

Det er altså det statsautoriserte syn på disse spørsmål — inntil videre. Men det er tegn i horisonten på at våre makt havere nok ville praktisere et annet og mere hårdkokt syn på den positive opposisjon, bare de våget det. La oss nå først se, hvilken mottakelse beredskapet til politistatens opprettelse får i stortinget.

HØYESTERETTSADVOKAT DR. JURIS
GUSTAV SMEDAL

PATRIOTISME OG LANDSSVIK

Hroar Hovden skriver: Denne bok må kjøpes av alle tidligere NS-folk og andre som har fått føle den «gjenreiste rettsstat» på pelsen. Og ikke bare det: den må spredes — f. eks. brukes som gavebok — til slekt og venner rundt omkring. Og den må kjøpes av enhver som uten forhåndsinnstilling og fordommer søker sann viten om forholdene i vårt land i dag.

Boken koster pent innbundet med ekstra omslag kr. 12.—, portofritt tilsendt. Fåes hos mine forhandlere og kommisjonærer samt ved direkte henvendelse til undertegnede. Agenter og forhandlere ansettes med høy provisjon eller rabatt overalt i Norge hvor jeg tidligere ikke er representert.

KARL SEELAND — OPPEGÅRD ST.

8. MAI

Redaktør
Arvid B. Arntzen

Forretningsfører
Per Kvendbø

Kontor: Fløyveien 25, Kristiansund N. Telefon 1330
Abonnementspris kr. 16,00 pr. år
Utgitt av Interessentskapet 8. Mai

Den moderne barbar

Den spanske forfatter Jose Ortega y Gasset sier i sin bok «Massenes opprør» i en liten anmerkning: «Hvis ikke vår partner i diskusjonen bryr seg om sannheten, hvis han ikke har vilje til sannhet, så er han intellektuelt en barbar. Men sådan forholder praktisk talt masse mennesket seg når det taler, holder foredrag eller skriver.»

Vi vil benytte denne uttalelsen som utgangspunkt for noen betraktninger over de tidligere NS-folks stilling i dag. Vi sier uttrykkelig tidligere NS-folk, da det i dag ikke eksisterer noe organisert NS, men bare et forbund, som har til konkret og praktisk oppgave «å gjenvinne den sosiale og økonomiske posisjon for de politisk dømte og for dem som forøvrig uberettiget er rammet av rettsoppgjøret».

Allerede fra den dag da det politiske rettsoppgjør begynte har det vært sterkt delte meninger om dets anlegg og omfang, og det har utkrystallisert seg i følgende klare setninger i en artikkel av direktør Lorentz Vogt i Tønsberg Blad, 11. februar 1950: «Alle er klar over at oppgjøret over hele linjen betegner et nederlag for gamle anerkjente norske verdier. Vi er kommet ned i en sump, hvorav vi må arbeide oss opp igjen.»

Veien til å komme opp og ut av denne sumpen går gjennom sannheten og viljen til sannhet. Alle er på det rene med at meget av den landssvikjus som ble anvendt i den stormomsuste tiden, ikke står for en nærmere prøvelse og for historiens domstol, og alle medgir at denne prøvelse må komme og vil komme, men det tar tid, og i mangel kan tusener av gode mennesker være gått i sin grav med landssvikstemplet på seg. Det er derfor vi krever fart i arbeidet, fart i revisjonen og fart i gjenreisningen av vår borgerlige ære. Det har vært nødvendig å bruke sterke midler for å understreke disse krav, og det har medført ny aktivitet i rettsapparatet, til forhør og injurieprosesser, som det vil ta måneder, ja kanskje år å komme igjennom. Men her vil vi straks ha sagt fra at ingen rettssak tross alle dens ubehageligheter kan stoppe sannheten. De som rammes får tåle å bære byrdene, for de titusener tause og forsakte som følger seg som samfunnets forstøtte.

Det er tragisk at vårt land skal oppleve en slik tid etter fem års tyngende okkupasjon, og det er en sterk belastning for folket som helhet at oppimot en sjettedel av landets innbyggere skal føle seg og sine urettferdig forfulgt i en tid som mere enn noen sinne har behov for samfølelse og tillitsfullt samarbeide. Det er vel i dag når det politiske forfølgelsesuvær er iferd med å avløses av mere nøktern vurdering, ingen som tviler på de tidligere NS-folks fedrelandssinn. Det eneste noen har å innvende er at NS-folkene var blant dem som ikke fulgte London-regjeringens paroler, men tok de nærmest liggende oppgaver opp og løste dem etter sitt eget hode — og løste dem godt. Men allikevel skal de som satte forfølgelsene i gang på en altfor bred front og de som krampaktig skal forsvare denne forfølgelses berettigelse, fortsette rettergangen og holde ennå halv tredje hundre dømte i straffeanstalter og inndrive bøter og erstatninger m. v. med hård hånd. For å

Beredskapslovene og menneskerettighetene

Folkets reaksjon viser at man ønsker å leve i en rettstat og ikke en politistat

Overlæge Johan Scharffenberg, hvis to nye bøker vil utkomme i løpet av denne måned, holdt 4. oktober foredrag i Norges fredsråd om «beredskapslovene og menneskerettighetene». Vi gjengir «Morgenbladets» referat fra møtet som ble holdt for overfylt hus:

Overlegen ga en redegjørelse for linjen i vår forsvarspolitikken siden 1905, og dokumenterte at England i 1940 hadde utarbeidet en plan om besettelse av viktige støttepunkter i Norge før Tyskland slo til. Det er historieforskning at skylden for okkupasjonen bare var Tysklands, og det er denne historieforskning som er bakgrunnen for hele vår senere politikk, for Tysklandsbrigaden, for inntredelsen i A-pakten og for oppslutningen mot Sovjet. Det er denne politikk som har gjort beredskapslovgivningen nødvendig.

Norge må holdes rent og fritt ikke som en vasallstat under England eller Amerika, og A-pakten snarere påskynner enn avverger krigen. For Sovjet vil

Norges og Sveriges nøytralitet være gagnlig, mens England og Amerika vil ha fordel av baser i Norge. Det vil være i Sovjets interesse å komme først, og Den røde hær vil gå gjennom Danmark mot oss. En russisk okkupasjon vil bli verre enn den tyske, og med balternes skjebne i minne kan man spørre om det vil bli noe igjen å befri. Ved tilslutning til A-pakten har imidlertid Norge valgt denne utviklingen.

Flertallet i folket ville samle seg om en upartisk nøytralitet, hvis man kjente bakgrunnen for den tyske okkupasjonen. — Store grupper er imot vår utenrikspolitikk og i mot beredskapslovene, som strider både mot ånd og bokstav i Grunnloven.

Taleren gikk så inn på noen enkeltheter i lovforslagene, og hevdet at man ikke burde vedta en grunnlovstridig fullmaktsbestemmelse, men heller endre Grunnloven, på tross av formalitetene. Krig eller indre oppgjør kan kreve særlover som bryter med reglene i fred, men oppgivelsen av menneskerettighetene må ikke gå lenger enn nødvendig. Overlegen ville foretrekke legdommere i en forræderidomstol, og mente at prosessreglene er uhyrlige, bl. a. fordi de ikke tar hensyn til Kongens benådningsrett. Den såkalte forvaring bør ikke finne sted, men tilfellene prøves ved den samme domstolen.

Når krigen bryter ut, vil hele apparatet falle sammen, sa overlægen videre. Unntakelseslover kan være nødvendig under en krig, men disse forslagene har meget alvorlige mangler, og det vil kreves en inngående revisjon. Folkets reaksjon viser at man ønsker å leve i en rettstat, og ikke i en politistat, og at man ikke vil gå over til de totalitære staters metoder for å redde demokratiet — derved erkjenner man i gjerning demokratiets moralske nederlag.

«8. MAI»

«8. Mai»

OGSA DENNE GANG
ER AVISEN NOE
FORSINKET

Som vi tidligere har meddelt er det tekniske vanskeligheter som har gjort at «8. Mai» er utkommet noe uregelmessig i den siste tid. Disse vanskeligheter er ennå ikke overvunnet, og vi må av den grunn med beklagelse meddele at avisen ikke kan påregnes å komme ut mere enn tre ganger om måneden foreløpig. Vi håper imidlertid at forholdet snart vil rette på seg, og at «8. Mai» atter kan utkomme ukentlig.

REFLEKSJONER

MED SIN SILKEBLØTE
STEMME

maner statsminister Gerhardsen til mere arbeide og større produksjon, men skal man dømme etter resultatene har han hittil i hvert fall talt for døve øren, og dette kan vel ikke betegnes som noe annet enn et betenkelig nederlag for statsministeren. Det larer til at han tross alt ikke har det rette taket på sine folk. De lar ham riktignok få sin stemme i selvbevissheten om at nå er det de som har makten, de lar ham regjere, men lar seg ikke regjere. Produktiviteten er sørgelig lav her i landet, mens den f. eks. i Sverige og England for ikke å tale om Tyskland er steget sterkt, hvilket også handelsbalansen viser. Siden 1938 kan Norge ikke oppvise noen stigning tross alle utvidelser, forbedringer, rasjonaliseringer og sosiale foranstaltninger, og produksjonsutvalgene har ikke svart til forventningene. Kort sagt: Det ser svart ut, og noen forandring til det bedre er vel heller ikke å vente. Ennå svartere vil det bli når de over 100 mill. kroner som bevilges til vårt beredskap blir omgjort till ca. 14 000 årsverk. Vi har da ingen reserver å sette inn i stedet for dem som går tapt og det vil nok merkes følbart på produksjonstallene. Alt går nedover — unntatt prisene og skatene, de direkte og de indirekte som stiger himmelhøyt slik at folk sier at de snart ikke tør tjene mer enn et avpasset minimum, da jo staten tar resten. Det er facitten av det såkalte arbeiderstyre her i landet. —

NÅR VI TALER OM
ARBEIDERSTYRE

kan vi også nevne vårt slaviske forbilde, Attlees og Bevins England, som spiller et høyt spill med sin nasjonaliseringspolitikk. Det nasjonaliserte engelske trafikknett hadde således i 1949 et underskudd på 20,8 mill. pund — altså mer enn 400 mill. kroner, og dette er penger som skattebetalerne må ut med for å ha den fornøyelse å konstatere at staten er arbeidsherre. Dette tiltross raser arbeiderstyret videre i nasjonaliseringspolitikken, selv nå midt i verdenskrisen og tross bevissheten om at melkekuene for hver dag blir magrere. Vi har føling med dette også her hjemme. Alt blir dyre, servicen blir mindre og varenes kvalitet bestemmes ikke lenger av den

knivskarpe konkurranse. Det eneste som blir større er hullet i kronen. Kanskje det også skal betegnes som framskritt?

ADOLF HITLERS
BESTEFAR VAR JØDE

hevder det erobrede Polens fryktede generalguvernør, Hitlers juridiske rådgiver, Hans Frank, i sitt testamente, som han skrev kort før sin henrettelse i 1946 og som nå har sett dagens lys. Hitlers farmor, Maria Schickelgruber, tjente i sin tid som kokke hos den jødiske familie Frankenberger i Graz. Hun stod i forhold til sin husbond, og Hitlers far, Alois Schickelgruber, så dagens lys i denne periode. Maria utla Frankenberger som barnefar uten at denne gjorde noen innsigelse. Men da Maria 14 år etter Alois' fødsel giftet seg med en Hitler, ble guttens navn forandret. Frank skriver at da han forela Hitler disse opplysninger etter grundige undersøkelser, ble denne synlig foruroliget, men erklærte at farmoren hadde utlagt Frankenberger som barnefar for å få underholdningsbidrag. Og dermed ble saken begravet, men er altså nå dukket opp igjen til mye hodebry for psykologer og historikere. —

TYSKER STAR MOT TYSKER

— ikke bare ved jernteppet Oder — Neisse, men også i Korea og Indo-Kina. I den franske fremmedlegion finnes det tusener av tyskere, som valgte denne tjeneste istedetfor undergang, og i de amerikanske styrker i Korea finnes mange tyskattede soldater. Disse møter så tyske soldater, som har vært krigsfanger i Sovjet-Russland og som er drevet til fronten i et tvilsomt valg mellom liv eller død. Det er en bitter tragedie for det beseirede tyske folk. Som fordums gladiatorene drives de inn på den verdenspolitiske arena og har intet annet valg enn å kjempe eller dø. Imens skrives det alenvis om menneskerettene og tales tårekvalt om de forfulgte. Det er altså det mektige demokrati.

FØRSTE VERS AV DEN
GAMLE TYSKE NASJONAL-
SANG

«Deutschland, Deutschland über alles» ble sunget for første gang etter krigen ved et møte som Deutsche Partei holdt i Berlin 19-9 50. Partiets viseordfører, den vesttyske transportminister Seeböhm, sa ved den anledning at ingen kan vente at tyskerne skal ofre seg for Vesterlandenes sak, så lenge de tyske soldater vanæres, og det var på den bakgrunn at første vers ble sunget. Tidligere har man sunget bare

Til våre postabonnenter!

Vi er oppmerksom på at vi i disse dager sender ut postanvisninger

aktig skal forsvare denne forfølgelses berettigelse, fortsette rettergangen og skaffe en såkalt halvpart med de andre dømt i straffeanstalter og inndrive bøter og erstatninger m. v. med hård hånd. For å kunne gjøre dette må de lukke øynene for overgrep og rettskrenkelser og være døve for de mest overbevisende argumenter. Vi har følelsen av at de ikke har vilje til sannheten, som Ortega y Gasset sier, og dermed gir de også uvilkårlig inntrykk av å være representanter for den moderne barbar, nettopp den som alle frihetselskende, fedrelandssinnede og individualistiske mennesker burde bekjempe med sannhetens våpen.

Vi lever i en farlig tid. Skulle den ikke kunne mane dem som har makten og som bærer rettens sverd til å blåse til samling om felles arbeide og felles mål Vi appellerer ennå engang, mens det er tid. Vi vet at vi vil vinne for historiens rett, men hvorfor ikke la oss få den nå i dag. Det ville være en seir for oss alle — ikke minst for dem som stod oss kvassest imot. —

Til våre postabonnenter!

Vi gjør oppmerksom på at vi i disse dager sender ut postanvisninger til alle de som ennå ikke har betalt for 3. kvartal, eller som har enda større restanser. Vi ber alle som på denne måte mottar krav om kontingent om å fylle ut anvisningen og sende den til oss snarest mulig.

For å lette oss i vårt arbeid satte vi pris på at De samtidig sendte inn kontingenten for inneværende kvartal og gjerne også for 1. kvartal 1951 — eller mere. Derved sparer De også selv bryderi og porto.

Abonnementsprisen er som kjent: kr. 4,00 pr. kvartal, kr. 8,00 pr. halvår og kr. 16,00 pr. år.

Unngå stans i forsendelsen!

EKSPEDISJONEN

Ukens kronikk:

Er krig og ikke-krig det samme?

Av Helge Grønstad

II.

(Forts. fra forrige nr.)

At kapitulasjonsdokumentet er et ubehagelig dokument på visse hold, er det meget som tyder på. At tre regjeringsmedlemmer — med selve sjefen i spissen — «glemmer» et dokument som i viktighet står på siden av Kieler-traktaten og 7. juni-beslutningen, synes å måtte utlegges i den retning. Likeså de omgående flankebevegelser som påtalemyndighetens «historikere» prøver seg på for å holde seg i skuddsikker dekning.

Det hele er bare så helt uten nytte, herr riksadvokat. Kapitulasjonsdokumentet og regjeringens påfølgende handlinger og offisielle uttalelser er realiteter som man ikke kommer forbi. Norges kapitulasjon — hvor beklemmende den enn måtte føles for enhver nordmann — var ikke desto mindre et folkerettslig faktum, som må bedømmes ut fra folkerettens prinsipper og ikke ut fra hensiktsmessighetens.

Flere av de disposisjoner som London-regjeringen traff i 1940 lar seg hverken forklare eller forsvare medmindre man går ut fra at den selv var klar over hvilken folkerettslig betydning det hadde at Norge som stat hadde kapitulert. Det kan være nok å minne om regjeringens sanksjon på hjemsendelsen av de tropper som var internert i Sverige. Riktignok gir de svenske hvitbøker — i misforstått

hensynsfullhet — ikke detaljert rede for de forhandlinger som gikk forut for hjemsendelsen, men det er tatt opp et energisk arbeid i Sverige av svenske interesser for å bringe også dette for dagen, og det er å håpe at arbeidet vil lykkes.

Det har vært alminnelig at de tiltalte i retten har møtt den innvending fra dommerens side at «De visste jo at vår handelsflåte gikk inn for Tysklands motstandere» og «selvfølgelig var De på det rene med at norske soldater sloss på samme siden?» Denne påstand var ment å skulle slå ned enhver formastelig mening om at Norge ikke befant seg i krig etter 10. juni 1940. I stolt overlegenhet har en lang rekke dommere smeldt av dette kanonskudd mot den arme i tiltaleboksen.

Og allikevel var påstanden uten enhver verdi.

Vår handelsflåte seilte etter engelske direktiver så å si under hele forrige verdenskrig, og den gjorde det også fra høsten 1939 da England satte den norske regjering og Det Norske Rederforbund under «trykk». Dengang var da ikke denne seilas for fremmed regning — hvor farlig den enn kunne være for vår nøytralitet — noe kriterium på at Norge var deltaker i krigen?

Og hva påstandens annet punkt angår så er det uomdisputerlig at det folkerettslig er en viss forskjell på «Norge» og «nordmenn». Det må her

være meg tillatt å sitere et par avsnitt av min egen ankeerklæring til Høyesterett av 20. mars 1947. Etter å ha behandlet kapitulasjonsavtalen og dens betydning, anfører jeg her:

«Retten anså det helt avgjørende for min «bedre viten» at jeg kjente til general Ruges deklarasjoner av 9. juni. Jeg måtte bestride riktigheten herav. I Ruges dagsordre het det:

«Men krigen fortsetter på andre fronter, nordmenn er med i striden der. Den dag kommer da dere atter kan reise hodet. Vent på dagen, vent med ro og tillit. Gjør ikke noe uoverlagt som kan gi erobreren påskudd til represalier».

Lagmannen mente at dette var avgjørende bevis for at Norges krig fortsatte. Jeg mente det motsatte. Hadde det vært meningen at Norge fortsatt skulle ha spilt rollen som krigførende, måtte ordene nødvendigvis ha lydt anderledes i Komm. Generals munn. — I midten av februar 1947 holdt de «stedfortredende» utenriksministere en konferanse i London. Jugoslavia protesterte mot Østerrikes deltakelse idet det ble anført at Østerrike hadde deltatt i krigen mot Sovjet på Tysklands side. Hertil svarte den østerrikske utenriksminister Gruber følgende, som også ble godtatt av forsamlingen: «Østerrike deltok ikke i Tysklands krig. Men østerrikere deltok i den». Her øyner man en tydelig parallelitet. Krigen gikk videre på andre fronter — verdenskrigen fortsatte — det visste vi alle, og vi visste også at frivillige nordmenn deltok i den i atskillig utstrekning. —

Men Norge hadde kapitulert. Slik oppfattet ikke bare jeg det dengang.

Den her påpekte frivillige deltakelse av nordmenn er jo

senere blitt ytterligere understreket ved den takk for «deres frivillige deltakelse på engelsk side» som ble dem overbrakt via den norske konge. Kan hende er det et fingerpek i samme retning at våre «okkupasjonstropper» i Tyskland står under engelsk kommando den dag idag.

For å gjøre en lang historie kort så mener jeg det vil bli en uomgjengelig oppgave for kommende norske historikere å klarlegge forskjellen på «Norge» som folke- og statsrettslig begrep og «nordmenn» når det gjelder krigsdeltakelsens karakteristikk. Etter den vekt som våre domstoler har tillagt straffelovens uttrykk «en krig, hvori Norge deltar», tangerer en her et av rettsoppgjørets kjernepunkter.

Riksadvokat Thommessens gjør et stort nummer av at det ikke var blitt sluttet noen formelig fred mellom Norge og Tyskland Dette var jo noe som selv Quisling var inne på i 1942, sier han. Og følgelig måtte det være krig. Det måtte være et enten — eller.

Ja, mon det holder stikk?

Argumentasjonen er selvfølgelig brukbar når det gjelder «landssvikerne». Men da er det jo i første rekke hensiktsmessigheten med sikte på resultatet som har vært lagt til grunn. Og da rekker heller ikke argumentasjonen lenger enn hensiktsmessigheten strekker den.

Jeg skal ikke her trette med noen folkerettslig avhandling. Jeg skal nøyes med å ta et aktuelt eksempel.

Hvis det var så at krigen bare kunne ansees endt ved en fredsavtale, så må jo etter påtalemyndighetens og domstolenes oppfatning Norge som stat fremdeles befinne seg i krig

med Tyskland. Og samtidig består følgelig også våre såkalte «krigs-allianser». Blant annet med Sovjetrussland. Men hvordan da forklare seg de hatske utfall som den norske presse har flommet over av i de senere år? Selv er jeg av dem som ble dømt — og dømt hardt — for å ha prøvd å åpne mine landsmenns øyne for faren fra øst. Jeg hadde angrepet en av Norges allierte under en pågående krig, het det. Følgelig måtte jeg rothugges. Men — er det først slik at krigen ennå ikke er endt, så må da en logisk betraktning føre til at jeg idag må få følge av særdeles mange av den norske presses representanter? Overfor det som disse har klart å prestere i retning av utfall mot Sovjet, blir mine egne uttalelser bare bleke skygger. Eller kanskje det er bare for gamle NS-medlemmer at man har straffelovens § 86? At det bare er da at det ansees hensiktsmessig å operere med «krigs»-begrepet, mens man lar det forsvinne ut av bildet når det gjelder våre «gode» landsmenn?

At forvirringen er til å ta og føle på når det gjelder spørsmålet «krig» eller «ikke-krig» er sikkert nok. I forbindelse med de tre «stores» beslutning om å ville anse krigstilstanden med Tyskland for hevet, skriver f. eks. «Verdens Gang» den 20. september 1950: «Det er klart at den tid er slutt da det var krig mellom tyskerne og vestmaktene». Men — unnskyld, ærede «Verdens Gang» — hva har det så vært for «tilstand» da i disse årene siden Tysklands kapitulasjon i 1945? Det har vel aldri vært noe lignende som i Norge etter den norske kapitulasjon i 1940? I en svensk avis lanserte man meddelelsen om fredsplanene med å vise til

ingen kan vente at tyskerne skal ofre seg for Vesterlandenes sak, så lenge de tyske soldater vanæres, og det var på den bakgrunn at første vers ble sunget. Tidligere har man sunget bare tredje vers, som begynner slik: «Einigkeit und Recht und Freiheit». Det skjedde ved forbundskansler Adenauers besøk i Berlin i april måned, men selv dette verset protesterte de vestallierte imot. Nå er det slutt på protestene. Nå gjelder det å vinne tyskerne, før det er for sent. Selv de verste tyskere innrømmer det. La oss bare sitere svensk «Dagens Nyheter», som er mer amerikansk minned enn amerikanerne selv: «Omøiligheten av att organisera ett effektivt försvar utan utnyttjandet av Tysk-

— Forts. side 4. —

at det gjaldt bare en formel stadfestelse av den opphevelse av krigstilstanden som faktisk inntrådte i 1945. I realiteten hadde verdenskrig nr. 2 vært slutt i mer enn 5 år. Altså på linje med oppfatningen i «Verdens Gang».

Hva skal man så etter dette tro og mene? I virkeligheten synes selv rettsoppgjørets forkjempere å befinne seg på gyngende grunn når de kommer utenom det norske «landssvikoppgjøret»s fastvalsedde underlag. Da er ikke aritmetikkens lov om at A er lik A og B lik B gjeldende lenger. Da innføres de tallstørrelser som passer for øyeblikkets behov.

*

Riksadvokat Thommessens innstilling angående Lange-lands- og Bergsvikssakene er lagt fram som Stortingsmelding på et tidspunkt da de 2 nevnte saker står umiddelbart foran sin rettslige behandling. Innstillingen er i seg selv et utpreget partsinnlegg fra den ene av de parter som i november skal møte til dyst i rettssalen, og må følgelig også bedømmes deretter. Under disse omstendigheter er det egnet til å forbaue at det gis den ene part en slik publicity som det i dette tilfelle har vært gjort. Hvordan man enn snur og vender tingene, kan en ikke unngå å se at det her er søkt skapt en publikumsopinion som kommer til å gå domstolen i næringen med hensyn til domsavsigelse lenge før retten får befatning med sakene og — NB! — uten at de tiltalte har noen sjanse for en tilsvarende meningsytring.

Alt synes å tale for at man hadde ventet med riksadvokatens partsinnlegg til retten hadde talt. I et hvert fall når det

Gruoppvekkende detaljer —

— Forts. fra side 1 —

ten ble de påført tap for mange tusen dollars.

De ble falskelig anklaget for «oppvikleri» og for den forbrytelse å være «mot regjeringen». I Kentucky ble ti vitner fengslet og ført for retten anklaget for oppvigleri og «sammensvergelse for å opprette et teokrati i De forente stater». For dette fikk hver av dem en maksimumsstraff på tyve års fengsel. I 11 dianna ble to harmløse kvinner kjent skyldig i «opprørske sammensvergelse», for de hadde litteratur som Den amerikanske legion, en «patriotisk», halvmilitær organisasjon av veteraner fra den første verdenskrig, påstod var «mot regjeringen». De ble dømt til ti års fengsel. I adskillige tilfeller ble sakførere som forsvarte Vitnene, og deres forsvarsvitner overfalt av pøbelen og slått underveis til rettsalen. Pøbelstyret feide gjennom 44 av Amerikas 48 stater. Bare i 1940 ble det rapportert 600 pøbelopptøyer og over 3000 Vitner ble arrestert.

Men selv i denne hvitglødende ildprøve av religiøs forfølgelse, hån og skjensel fortsatte Jehovas Vitner å gå frem. De sang fryktløs hans pris og forkynte hans rike. De holdt trofast ut og stod urokkelige mot det religiøstotalitære stormløp på de friheter, privilegier og rettigheter som Amerika garanterer sine borgere.

Katolsk aksjon sov heller ikke i Canada. På Amerikas uavhengighetsdag den 4. juli, 1940, erklærte den kanadiske justisminister, Ernest la Points, Jehovas Vitner for å være en ulovlig organisasjon. Vaktårnets avdelings-

kontor i Canada ble oppløst. Den samme aksjon ble gjentatt i andre deler av det britiske verdensrike. I januar 1941 erklærte Australia Vaktårnet for å være ulovlig. Dets radiostasjoner ble beordret nedlagt og en mengde litteratur ble beslaglagt og inndratt som statens eiendom, men selv mens disse hengivne kristne var uten noen lovlig organisasjon og uten sin vanlige litteratur, holdt de ikke desto mindre fast ved sin ustraffelighet. De marsjerte framover for å oppfylle den ordinasjon de hadde fått om å være vitner for den høyeste gud. De forkynte fortsatt fra hus til hus og i private hjem, utrustet med Bibelen og ikke noe annet.

Da De forente stater plutselig ble kastet inn i verdenskrigen ved det overraskende angrep på Pearl Harbour den 7. desember 1941, ble selvfølgelig Jehovas Vitners virksomhet i Amerika ennå vanskeligere. Tusenvis av unge menn foretrakk å gå i fengsel fremfor å være utro mot sitt guddommelige oppdrag om å forkynde Rikets budskap uten å la seg forstyrre av den verden som de selv ikke var noen del av.»

Vi savner forutsetninger for å dømme sol og vind mellom de religiøst stridende parter, dertil er de alle for fanatisk i sin fordømmelse av hverandre. Og nettopp denne fordømmelse som vi i den aller kristelige norske statskirke har fått føle i trengslenes tider, gjør at vi stiller oss forstående og medfølende overfor alle forfulgte. Derfor har vi gjengitt ovenstående alvorlige anklage mot dem som med munnen hevder menneskerettene, men som i gitt tilfelle lar gatens parlament tjene særlige interesser, mens de selv toer sine hender. Dette er ikke noe nytt i historien.

Skutt blir den — —

— Fortsatt fra side 1 —

og Politidepartement har lagt fram for Stortinget en proposisjon som bare i sin ytre form skiller seg fra den Falkenhorst'ske plakat fra 1940. Skinnet er Esaus, men røsten Jakobs. — «Skutt blir den — —» og «skutt blir den — —» og «skutt blir den — —» toner det for ørene på en når en legger fra seg den kongelige proposisjon.

Og — NB.! — denne gang er det ikke en øverstbefalende hær-

ned» sine meningsavvikende motstandere, er en uhyre grei og enkel metode. Mener åpenbart statsråd O. C. Gundersen.

Vel, spørsmålet kan være greit og enkelt nok for en mann som herr Gundersen. Det er visst ingen tvil om det. Men så er han også snart temmelig alene om å synes det. Etter et par ukers nokså forståelig bevissthetstap har den samle presse stemt opp i et unisont protestkor, og fra

Ond vilje —

— Fortsatt fra side 2 —

nemlig en hestelapskaus bestående av 10 gram hestekjøtt pr. mann, resten gamle poteter (tross årstiden) og — vann.

I luft-halvtimen gikk fangene rundt bygningen — rundt og rundt, eller ble drevet i «straffekseris». Inntil veggen ved kjøkkenfløyen sto noen skylddunker. Her tømtes alle rester som ikke ble brukt til grisene. De utsultede fanger forsøkte å lure seg til å nappe en «matbit» fra dunkene, — et sildehode, litt potetskrell o. lign., men dette ble oppdaget og rapportert, og så ble der satt vepnet vakt ved dunkene. Det hendte nok at vi engang i blant måtte ty til latteren, — som da f. eks. politimester Lorange en dag ble knepet på fersk gjerning med en «godbit» fra skyldedunken. Politimesteren fikk sin «omgang kjeft» — sikkert første gang i sitt liv for tyveri!

Vi so arbeidet på funksjonærenes overflod-kjøkken, følte det som en inderlig plikt å søke å hjelpe våre hungrende og avmagrede kamerater. (Vekttapet var uhyggelig. Ordfører Rønningsen f. eks. gikk ned mer enn 30 kg på kort tid, mens leirsjefen la på seg omtrent det samme antall kilo.) På alle tenkelige og utenkelige måter forsøkte vi å få lurt til våre kamerater litt av funksjonærenes ukontrollerte overflod — f. eks. en halvkilo meierismør, en spekepølse, en geitostbit, et brød e. lign. Det var nok å ta av. Men det var «farlig». Både «avsender» og mottaker måtte onde øyne, nidkjære borsefor begge parter ble straffet hvis det ble oppdaget. Og overalt lurte onde øyner, nidkjære borsemenn befant seg i hver en krok — ute som inne. (Å forstå den menneskelige dårskap er ikke alltid så lett for normale mennesker. Både ledelsen og en stor del av de «ivrigste» vaktmenn i den leir var personer som under krigen arbeidet for meget god betaling i den fiendtlige ammunisjonsfabrikk på Raufoss.)

For de titusener som i maidagene i 1945 ble «befrikk» for de mest elementære næringsmidler til livets opphold, mens fangeleirens funksjonærer levde i ufor-skammet overflod og ødselhet, i sus og dus, ser bildet noe anderledes ut enn det framgår av sitat fra «St meld nr 64». Ofrene

1948 — mer en 3½ år etter. Han sier:

«— Skjørbuksymptomer som skyldes mangel på c-vitaminer kan også påvises etter få ukers forløp, likeså viser mangel på b-vitaminer seg etter få uker. Det siste fikk vi en uhyggelig demonstrasjon av i de første fire månedene etter frigjøringen. Kostholdet var da både kvantitativt og kvalitativt hel utilstrekkelig. Blant landssvikfangene i Oslo Krets fengsel var det et meget stort antall — jeg skulle tro bortimot en tredjedel — som viste symptomer på underernæring og b-vitaminmangel. De fikk vann i kroppen og hovnet opp i benene og hadde følelsen av å gå på puter. De fikk lammelser og kunne f. eks. ikke gå på hælene. Da fangene etter ca. fire måneder fikk tillegg av grøt kom det ikke flere tilfelle, men det er mange som ennå ikke kan sies å være helbredet.»

Kapp, den 30. september 1950.

Hroar Hovden.

Patriotisme og Landssvik

Det er ikke noe å undres over at dr. Gustav Smedal har måttet gi ut sin bok om det fatale rettsoppgjør på eget forlag. Den er nemlig det mest utilhyllende og djerpe angrep på landssvikoppgjøret, som ennå har sett dagens lys, og den avslører all den uhemmede hevnlyst, som de ledende London-menn har latt få fritt løp. Forfatteren irettelegger sitt materiale med sitater og beviser punkt for punkt, så ingen lenger behøver å være i tvil. Alle, som vil gjøre seg opp en begrunnet mening om det som er hendt, må skaffe seg denne boken. Vi understreker dette, fordi den norske presse tier den ihjel med en parolemessig enstemmighet, som forteller mer enn alle forsøk på å motbevise hans påstander.

Ved siden av hans iretteleggelse av dette stoff med en nitid kildeangivelse bringer han i dagboks form en lang rekke høyst interessante fakta fra okkupasjonstiden, særlig når det gjelder vårt lands polare interesser. Ved dette blir boken også et kilde-

Skogsmann - bondesønn

i slutten av tredveårene, søker helårs beskjeftigelse hvor jeg størstedelen av året får bruk for noe av min gode teoretisk og allsidige praktiske utdanning som skog- og trelastmann. — Har sagbruksskole og vanlig skogskole, praksis som herredsblinker, planteleder, skogvokter, driftsbestyrer, partileder ved skogtaksasjon og har deltatt i grøftkurs og som assistent ved vitenskapelige forsøk.

Er meget dyktig og villig til fjøs- og jordbruksarbeide ved siden av. Men forutsatt hus (med eller uten jordvei) eller god skogstue til disposisjon.

Anbefalinger fra kjente menn i jordbruket.

Bill. mrk. «Referanser — attester nr. 401».

Ugift røker,

pålitelig og interessert, får plass fra 14. oktober på gard ved Randsfjorden. 10 melkekuer + ungdyr, samt noen griser og sauer. Drikkekar og melkemaskiner has. Attestavskrifter og lønnsforlangende sendes Per Skude, Ringelia.

Kjøp Deres radio hos oss.

Alle ledende merker på lager. Innbytting av gamle apparater. Rimelige avbet.vilkår. Gode brukte app. i garant. stand fra kr. 85.— Postbox 17, Bekkelhøgda, eller tlf. 68 36 97, Oslo.

Offiserer

I forrige nummer av «8. Mai» hadde jeg innrykket en annonse under samme overskrift som nærværende, med en adressehenvisning til høyesterettsadvokat Rolf Foss, Oslo. — Denne henvisning var gjort av meg uten at jeg på forhånd hadde innhentet advokatens samtykke til det, og da han nu overfor meg har gitt uttrykk for at denne henvisning i avtissementet er bestemt mot hans ønske, beklager jeg det inntrufne, og ber om at mulige henvendelser fra offiserskolleger rettes til meg, F. Andersen, Kjerschows-gt. 5, I, Oslo.

Refleksjoner —

— Fortsatt fra side 3 —

lands menneskelige og materielle resurser har aldri framstått klarere enn etter Korea-krigens utbrott. Det har særskilt på fransktsk hån av naturlige skåll kants påkostande at erkanna detta» Men det har vel kostet bladet like megen overvindelse å skrive det.

I DET STORE VERDENS-POLITISKE SPILL

har det sin interesse å notere at Moskva har begynt å aktivisere sin propaganda blant muhamedanerne i den nære Orient. Muhamedanske ledere i kommunismens hovedkvarter har sendt ut et opprop til sine trosfeller. Det er noe liknende som den ortodokse kirke sendte til kristne i Vest-Europa med oppfordring til å underskrive Stockholmsappellen, og det er sendt til muhamedanerne i Egypt, Persia, Afghanistan, Pakistan og Tyrkia. Ja, selv pilegrimreisene til Mekka utnyt-

Se her!

Arne Bergsviks adresse er BILLINGSTAD

Finnes det

en kom kan hjelpe meg med et lån kr. 3000,— til innkjøp av et par kuer. Har leiet et lite bruk, men mangler penger til besetning. Sikkerhet i besetningen. B. mrk. «Frontkjemper 394».

Kafé

Finnes der en som har kafé- og spiseforretning å leie bort eller selge. Eller et passende lokale. Bill. mrk. «God trafikk nr. 395».

Hallo Oslo

Ungdom — 24 år — i fast stilling søker værelse i Oslo. Håper noen kan hjelpe meg. Bill. mrk. «Snarest nr. 397».

blir den — —» og «skutt blir den — —» toner det for ørene på en når en legger fra seg den kongelige proposisjon.

Og — NB.! — denne gang er det ikke en øverstbefalende hærfører som midt under rykende krigshandlinger finner å måtte ta drastiske skritt for å verne sine tropper mot folkerettsstridige anslag fra fiendens side. Nei — det er landets justisminister som har funnet det passende å sjokkere sine fredsinnstilte landsmenn med et program der det blir lovet dem effektiv, ofentlig bistand til å bli ekspedert ut av livet eller til på ubestemt tid å bli anbrakt i departementsstyrte konsentrasjonsleirer, og — det endog uten hensyn til om landet måtte være i krig eller ikke.

Programmet er løfterikt. Like- til og kjapt skal det gå. Vær så god, mine damer og herrer, ta plass! Sett stoppeklokken igang! 48 timer! Pang! Vær så god neste! Ikke noen sentimental unnfallenhet der i gården, nei. Den der metoden med å «spa

gjelder de mere spesielle tiltalepunkter.

Når det gjelder riksadvokatens generelle utredninger, så er det likeså innlysende at det også her dreier seg om et direkte partsinnlegg. Var det ikke snart en tanke at man fant en holdbar vei ut av uføret? Det har jo gang på gang vært dokumentert at en rekke av dem som hittil har holdt avgjørelsene i sine hender, i virkeligheten har vært ugilde — om ikke alltid etter straffeprosessloven så dog etter alminnelige menneskelige betraktninger. —

Ville det ikke da være på tide at også de norske myndigheter i sin egen interesse søkte en avgjørelse av de mange tvils- og tvistespoersmål for en nøytral instans, bestående av folkeretts-eksperter fra land som ikke selv har deltatt i det siste 10-års-internasjonale spektakkel? Et nøytralt forum for hvilket begge parter kunne legge fram sitt materiale i full utstrekning?

At man i all evighet blir sittende å terpe på sitt «nei» når motparten sier «ja», bringer jo ikke noen løsning.

En nøytral instans vil ha forutsetninger for å kunne gi et resultat — forutsatt man går fram med full åpenhet og vilje til å søke sannheten. En del utgifter vil det selvsagt føre med seg. Men de pengene tror jeg man skal komme til å erkjenne vil være vel anvendt.

Helge Grønstad.

ingen tvil om det. Men så er han også snart temmelig alene om å synes det. Etter et par ukers nokså forståelig bevissthetstap har den samle presse stemt opp i et unisont protestkor, og fra den vitenskapelige og kunstneriske fronten øses det daglig i stigende tempo hånende og bitre ord ut over de Gundersenske anslag. Det har vist seg — heldigvis — at den virkelige norske rettsfølelsen har ligget dypere forankret i folkets bevissthet enn hva statsråd Gundersen og hans håndlangere hadde trodd. Så lenge kan en nemlig tukle med og trække på «folket si rettskjensle» at den en vakker dag reagerer med et veritabelt eksplosivt utbrudd.

Det er nettopp et slikt utbrudd De står overfor, herr Gundersen! Hitinntil har De seilt i medvind — framkalt av situasjonens brokethet og folks godtroenhet. — Deres storseil har vært det makabre «rettsoppgjøret med landsvikernes». I dag er det seilet blitt temmelig flerret — De tenkte for sent på å reve — og nå har De atpå til mistet roret! Det begynner å bli mer og mer merkbart hvordan den seilasen vil komme til å ende. Om ikke så lenge har De bare dragsuget omkring Dem, og da spørs det om fader Gerhardsen har krefter nok til å holde Dem oppe. Det er nemlig noe som heter å slippe taket i andre for å berge seg sjøl.

Under alle omstendigheter: «Skutt blir den — —» var et program som førte til påstand om dødsstraff for general Falkenhorst. Nedprojisert i forhold til den hjemlige situasjon og personens betydning, skulle dette i det foreliggende tilfelle svare til en påstand om at justisministeren snarest tillates å vende tilbake til det privatliv som han for sin egen og samfunnets skyld aldri burde ha forlatt.

General Falkenhorst slapp for dødsdom, men dommen ble felle- lende og den ble streng. Det er å håpe at dommen blir streng og felle- lende også i dette tilfelle.

Det kan nok være snodig å leke seg litt med «folket si rettskjensle», men en skal helst ikke tirre den.

Det er dette siste statsråd Gundersen må svare for nå.

Helge Grønstad.

Derfor!

«Hvor var kommunistene fra 1. september 1939 (eller fra 9. april 1940) til 25. juni 1941?

Svaret er klart og utvetydig: de stod på Hitlers side mot England og resten av Europa», skriver

most elementære næringsmidler til livets opphold, men fangeleirens funksjonærer levde i ufor- skammet overflod og ødselhet, i sus og dus, ser bildet noe ander- ledes ut enn det framgår av si- tat fra «St. meld. nr. 64». Ofrene for denne «gjenreiseing av retts- staten» kan ikke være med å skjule sannheten om forholdene —av hensyn til motstandernes «prestisje». Sannheten vil komme til folkets kunnskap etter hvert som tiden går.

Jeg tror det kan passe godt å avslutte denne artikkel med å si- tere litt av hva overlegen ved fengselssykehuset i Oslo, dr. Jon Leikvam, uttalte til Mor- genbladet den 23. november.

Justisministeren og juristene

I «Arbeidernes leksikon», bind 6 (1934) finner vi følgende, som er skrevet av Axel Njå og Oscar Gun- dersen (den nåværende justisminister):

«Rettsreglene er fremgått av sam- funnets økonomiske og sosiale liv, som de på sin side virker tilbake på

Reglene vil være i overensstem- melse med den herskende klassens interesser

Foran enhver revolusjonær om- veltning går en periode hvor den klasse som kjemper for sin fri- gjørelse, ideologisk river seg løs fra rettens bånd. Den utvikler sin egen rettsbevissthet i strid med den gam- le og etter sin seier omformer den rettsreglene i overensstemmelse med det nye syn

De nye forhold har ofte møtt ret- ten som en fremmed, fiendtlig makt, som har forsøkt å tvinge all virk- somhet inn i gamle, dødsdømte for- mer

Rettsvitenskapen og juristene vil som regel utgjøre en konservativ garanti til forvar for hendaende samfunnsformer

Av norske jurister har særlig Ragnar Knoph forsøkt å formulere en samfunnsmessig og økonomisk begrunnet rettslære men han byg- ger helt på det borgerlige samfunn. På den annen side søker de reak- sjonære jurister å møte vanskelig- hetene gjennom en utbygging av statsmakten og tilbakevenden til middelalderske samfunnsformer, slik som i det fascistiske Italia og det nasjonalsosialistiske Tyskland . . . »

«Øieblikket». Er det derfor at kommunistene er de ivrigste til å rope korsfest, når det er tale om NS-folkene, som ble hjemme og den hele tid kjempet sin kamp for Norges fremtid?

se av dette stoff med en litt kildeangivelse bringer han i dag- boks form en lang rekke høyst interessante fakta fra okkupa- sjonstiden, særlig når det gjelder vårt lands polare interesser. Ved dette blir boken også et kilde- skrift av rang for dem, som en- gang skal skifte sol og vind mel- lom dem som rømte fra landet og dem som ble på post og ivaretok de norske interesser med alle eventualiteter for øye.

Vi sier derfor: Vis samhold ved å studere denne boken. Den er preget av videnskapsmannens grundighet og en sterk patriots indignasjon over all den hulhet og all den lumskhet som skjuler seg bak rettsoppgjøret.

Boken bestilles i «8. Mai» eks- pedisjon. Omgående levering.

St. St.

Demokratene

Fra Victor Mogens bok

«Politikk og fornuft»

«Og Segerstedt! Her i landet er han i folks bevissthet blitt stående som typen på en god demokrat, som demokratiets kompromisløse forkjem- per. Dette inntrykk er neppe helt adekvat. Han var i all fall ikke de- mokrat i den gjengse folkelige me- ning av ordet. Hans type var intelli- gensaristokraten. Hans aversjon mot Hitler var tydelig preget av aristo- kratens syn på plebeieren, oppkomlin- gen med underklassemannens preg og komplekser. Han nærer ingen be- geistring for massen, for demos. Da hadde «den sterke mann» som kunne tøyte og bruke massen, meget mer hans sympati. Hans beundring for Mussolini er velkjent, han tok endog Mussolinis parti i Matteotti-saken .

For ham var også Ivar Kreuger den sterke, ensomme mann, som han beundret, og mot praktisk talt hele den svenske presse gikk han inn for ham også etter hans selvmord. I en artikkel i 1933 tok han endog til orde for at det skulle være lovlig adgang til å avlive uhelbredelig sinnssyke — en nazistisk praksis som vakte al- minnelig forferdelse da den ble kjent. Selv spilte også Segerstedt rollen som den sterke, ensomme, utilnærmelige mann både i sjefsstolen i G.H. & S.T. og privat (det er kanskje galt å si, at han spilte rollen, det var sikkert hans natur å holde folk på en viss av- stand). Men han var en glødende for- kjemper for frihet og rettferd. Derfor var han også en motstander av Ver- sailles-politikken og fordømte bl. a. sterkt Ruhr-aksjonen. Da Hitler, hvis hele fremtoning han følte som en «fö- olempling» truet friheten, var han på vakt, og jødeforfølgelsen opprørte hans rettferdighetsans og humanisme.

Selv Churchill var ikke fri for be- undring for Hitler — men det er kan- skje ikke så rart at den ene «sterke

kirke sendte til kristne i Vest-Europa med oppfordring til å underskrive Stockholmsappellen, og det er sendt til muhamedanerne i Egypt, Persia, Afghanistan, Pakistan og Tyrkia. Ja, selv pilegrimreisene til Mekka utnyt- tes til russisk propaganda — og den tar særlig sikte på pilegrimene fra Nord-Afrika. Radioen tas også i bruk. Den «frie» Aserbeidsjan radio i Baku henvender seg forøvrig ikke bare til muhamedanerne, men har også ut- sendinger til de kurdiske seperatister og lover dem eget kongedømme under russisk beskyttelse. Her skal vi be- merke, at kurderne bor i traktene ved Mossul og Kirkuk, der hvor de store oljefelter ligger, og en opprørs- bevegelse blant dem passer derfor godt inn i Moskvass strategiske planer om marsj mot Middelhavet over Mos- sul. Dette er vidtfavnende perspektiv- er i den verden som var lovet oss uten frykt og nød av de store naivister Churchill og Roosevelt. Moskva smiler.

DET GAMLE ENGLAND

har mange bekymringer. Etter felt- marshall Jan Smuts død synes tids- punktet for Syd-Afrikas uttreden av Commonwealth å være rykket atskil- lig nærmere. Det nasjonale parti har nå oppnådd parlamentarisk flertall for opprettelsen av en republikk, men lederen, den gamle prest dr. Malan, er en mann uten for store personlige ambisjoner og den moderate fløy av partiet, som står bak ham, synes å være tilfreds med å omdanne Syd- Afrika til en republikk innenfor Commonwealth på samme måte som India er det. Og dette vil sannsynlig- vis bli gjennomført innenfor den nå- værende parlaments levetid — to år. Når det er skjedd, akter dr. Malan å trekke seg tilbake, og man regner da med, at han vil gi plass for en mere ytterliggående nasjonalistisk premierminister i spissen for en nær- mest fascistisk regjering, som vil få til oppgave å bryte båndene som knyt- ter landet til Storbritannia og de andre dominions. Det neste blir så en sydatlantisk pakt, hvor Syd-Afrika vil spille samme rolle som USA i den nordatlantiske blokken. Slik er linjene trukket opp, og enten de anløpne eu- ropeiske demokratiske stater liker det eller ikke, må de i alle fall erkjenne at på denne måte vil Afrika få gode betingelser for å demme opp mot den kommunistiske innflytelse. Der er de- mokratiet ikke effektivt nok. Det må noe sterkere til.

mann» beundrer den annen. I 1938 skrev han bl. a. i et åpent brev til Hitler: «Hvis England skulle rammes av en nasjonal ulykke, som kunne sammenlignes med Tysklands ulykke i 1918 ville jeg be Gud sende oss en mann med samme kraft i viljen og tanken som De har.

Hallo Oslo

Ungdom — 24 år — i fast stilling søker værelse i Oslo. Hå- per noen kan hjelpe meg. Bill. mrk. «Snarest nr. 397».

Hamar

Venner og bekjente vær meg behjelpelig med leilighet i eller utenfor byen. Bra hybel har og- så foreløpig interesse.

Arvid Kokkin

Arbeid og hus ønskes

Barnløst ektepar ønsker arbeide hvor hus kan skaffes. Har kystskipperskolen. Maskinkyn- dig. Bill. mrk. «Altmuligmann nr. 393».

Bekjentskap

Yngre, tidl. NS-mann i fast stilling, edruelig ordenskar, godt utseende, høyde 175 cm., skuffet, ønsker å bli kjent med snild, gjerne helt lys dame, ca. 20 til 30 år, ikke over 170 cm. høy. Foto som returneres. Diskresjon en æressak. Bill. mrk. «Bekjent- skap nr. 398».

Menneskerettighetene

har jeg ennå ikke fått tilbake. Ønsker herved bekjentskap med en dame som heller ikke har fått det. Alder 30—40 år. Bill. mrk. «Førkrigspatriot 400».

Brevveksling

En forhenv. frontkjemper øn- sker brevveksle med en ung da- me. Bill. mrk. «16. februar nr. 391».

Kontorarbeide ønskes.

Bokholder- eller sekretærstil- ling ønskes snarest. God utdan- nelse og praksis. Bill. mrk. «Kon- tormann nr. 403».

Husholderske

får grei post hos kjøpmann i mindre by. Bill. mrk. «2 voksne nr. 402».

Gårdskar.

En dyktig kar får plass straks. Gårdsbruk og grønnsaksdrift. Attester med lønnsforlangende sendes

Olaf Bergflødt,
Nordre Renskaug, Lier.

Kjøp min lille diktsamling
«Hva jeg engang skrev»

Send kr. 2.00 pr. postanv. så blir den sendt portofritt.
Ejnar Pettersen, Hovenga, Porsgrunn

Nordmørspostens Trykkeri